

Krzysztof Bąkała

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Ku pamięci – sylwetki niezwykłych a częstokroć zapomnianych postaci. XXIII Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej

W dniu 30 czerwca 2022 roku, w Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu odbyło się XXIII Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej – „Ex Cathedra”. Tym razem poświęcone było polskim profesorom związanym z wyższymi uczelniami w Austrii, Niemczech i Szwajcarii.

W trakcie trwania konferencji, na którą przybyło licznie środowisko Polonii austriackiej, wygłoszonych zostało dwanaście wykładów. Warto podkreślić, iż wystąpieniom przysłuchiwał się też wybitny austriacki sławista prof. Alois Woldan, kierownik Instytutu Sławistyki na Uniwersytecie Wiedeńskim.

Zebranych powitał prof. dr hab. Piotr Szlanta, Dyrektor Stacji Naukowej PAN w Wiedniu oraz dr Anna Kozyra, Prezes Fundacji „Polonia Semper Fidelis”, głównego organizatora sympozjum.

W części pierwszej, której przewodniczył dr Jan Znajdek (Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie), głos zabrała na wstępie prof. Józefa Antonina Węsierska-Gądek (Uniwersytet Wiedeński), przybliżając postać Jana Zazgórnik, lekarza, naukowca i społecznika. Kolejną prelegentką była prof. Joanna Pyłat z Londynu (Światowa Rada Badań nad Polonią), przypominająca osobę Jana Venuleta (ps. „Wir”), twórcy międzynarodowego programu monitorowania leków Światowej Organizacji Zdrowia, a wcześniej żołnierza Armii Krajowej i społecznika. Po niej, ks. prof. Andrzej Kopiczko (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) przedstawił szerzej Tomasza Wernera, teologa i filozofa. Postać ta

bez wątpienia należała do europejskiej czołówki uczonych drugiej połowy XV wieku. Następnie głos zabrali: dr Jan Andrzej Konopka z Genewy, poświęcając swe wystąpienie Alfonsowi Bronarskiemu, związanemu ze Szwajcarią profesorowi filologii, oraz prof. Tadeusz Krzeszowiak z Wiednia, podkreślający rolę Jerzego Gota, polskiego historyka teatru. Na zakończenie pierwszego panelu prof. Teresa Maresz (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) przypomniała postać Antoniego Stanisława Jurasza, pioniera światowej otolaryngologii.

W przerwie pomiędzy sesjami uczestnicy sympozjum mieli możliwość obejrzenia wystawy Tadeusza Kurka, na którą składały się rysunki, przedstawiające portrety bohaterów referatów, a także wizerunki frontonów budynków uczelni, z którymi byli związani.

Drugą część konferencji poprowadziła dr Mirosława Bednarzak-Libera (Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie). Pierwszy wykład poświęcony Yance Rudzkiej, choreografce kultury wielowarstwowej, wygłosiła red. Anna Kokot-Nowak z Poznania. Kolejnym prelegentem był dr Krzysztof Bąkała (Muzeum Niepodległości w Warszawie), który przybliżył postać Andrzeja Vincenza, wybitnego sławisty, językoznawcy oraz poligloty. Z kolei red. Tadeusz Kilarski z Zurichu, w bardzo osobistym wystąpieniu przypomniał osobę Zbigniewa Płaskowskiego, patrioty, wybitnego działacza polonijnego, specjalisty od zagadnień lotnictwa oraz balistyki. Następnie głos zabrał ks. prof. Władysław Zarębczan (Polski Uniwersytet na Obczyźnie), podkreślając w swym wystąpieniu dorobek ks. prof. Bonifacego Miążka, cenionego literaturoznawcy i publicyisty. O rodzinie Forsterów, poddanych króla Rzeczypospolitej Obojga Narodów, opowiedział prof. Jerzy Mazurek (Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie). Sympozjum zakończyło się wykładem prof. Włodzimierza Osadczego (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), w którym prelegent przypomniał postać Leona Winiarskiego, pioniera stosowania metod matematycznych w socjologii.

Po obradach wywiązała się ciekawa dyskusja, w której wielokrotnie podkreślano szczególną rolę dotychczas zorganizowanych sympozjów, dotyczących polonijnej biografistyki, w dziele umacniania pamięci o mniej znanych w świadomości społecznej postaciach, których dorobek nie powinien zostać zapomniany.

Należy też podkreślić fakt, iż już w trakcie sympozjum można było nabyć publikację pokonferencyjną, na którą, poza wymienionymi, składa się osiemnaście kolejnych szkiców biograficznych, przypominają-

cych polskich naukowców związanych z austriackimi, niemieckimi oraz szwajcarskimi uczelniami¹. Ponadto można się było również zapoznać z książką prof. Zbigniewa Judyckiego zatytułowaną *Polacy profesorami zagranicznych uczelni*. Ilustracje do obu publikacji wykonał Tadeusz Kurek.

Współorganizatorami sympozjum było Muzeum Niepodległości w Warszawie oraz Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego.

Krzysztof Bąkała

„Ex Cathedra. Polscy profesorowie na wyższych uczelniach w Austrii, Niemczech i Szwajcarii”. XXIII Międzynarodowe Sympozjum Biografistyki Polonijnej, 30 czerwca 2022, Stacja Naukowa Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu.

¹ *Ex Cathedra. Polscy profesorowie na wyższych uczelniach w Austrii, Niemczech i Szwajcarii*. Referaty sympozjalne pod redakcją Janusza Gmitruka, Zbigniewa Judyckiego, Tadeusza Skoczka, Warszawa–Wiedeń 2022, ss. 218.